

เทศน์วันวิสาขบูชา

หลวงพ่อประสิทธิ์ ปุณฺณมากโร

เทศน์วันที่ ๑๕ พ.ค. ๒๕๔๖

เป็นหวัดเลยแบบไม่กินยา เอาธรรมรักษาเอา จันแต่น้ำอุ่น
มันก็ยังไม่วายอยู่ เสี่ยงมันนะ นี่จะกินยาก็ไม่กิน ยาก็มี
เยอะแยะ มันเคยหาย มันเคยหายมาก่อนก็เลยไม่ต้องกินยา
รักษาโดยธรรม คือวันนี้เป็นวันที่เรากล่าวเราบูชากันละก็เราว่า
ตัวบาลีนำไปก่อนแล้วก็ตามคำแปลเป็นภาษาไทยของเราให้
เข้าใจกัน คือเข้าใจในเรื่องของวันวิสาขานี้แหละ เรียกว่าเป็น
วัน...เป็นวันวิเศษหรือเป็นวันพิเศษของโลกซึ่งใน
พระพุทธศาสนาของเรา พระพุทธเจ้าของเราจะมีครั้งเดียวคือ
ท่านได้ประสูติครั้งเดียวคือครั้งสุดท้าย เรียกว่าสุดท้ายไม่ใช่ครั้ง
แรกที่นับหนึ่งนะ คือสุดท้าย คือท่านเกิดมามากมายาวนาน
ท่านปรมาณโดยการนับแล้ว สี่แสนอสงไขย นี่ท่านปรมาณ
โดยรวมๆ อสงไขยเป็นค่านับแบบโบราณ อสงไขยถ้าแปล
ความหมายแล้วว่า นับไม่ถ้วน อสงไขยหนึ่ง สี่อสงไขยนี้ก็จะ

มากซักเท่าใด เช่นนั้นพระพุทธเจ้าของเราได้มาเวียนว่ายมาตาย
มาเกิดเนี่ยภพชาติมากมายยาวนาน แต่ว่าวันนี้เป็นสุดท้าย
เป็นที่หนึ่ง คือเรียกว่าสุดในความเกิดของท่านละก็ความตายก็
มาตรงวันนี้ที่ว่าประสูติ ปรินิพพานนี้ คือความเกิดกับความตาย
นั้นแหละถ้าพูดภาษาของเรา ก็มาตรงกับวันนี้ วันนี้จึงวันพิเศษ
นี้แหละ แล้วก็ยังเป็นวันที่พระพุทธเจ้านั่งสมาธิภาวนาปฏิบัติได้
ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้าในคืนวันนี้

เหตุนี้พวกเราชาวพุทธหรือพุทธบริษัทนี้ถ้าเราเข้าใจเรื่อง
ประวัติของพระพุทธเจ้า เข้าใจเรื่องประวัติเรื่องความเป็นมาของ
พระพุทธศาสนา เราก็จะมีความศรัทธา คือความเชื่อในธรรมะ
ของพระพุทธเจ้าแน่นหนามั่นคงในจิตในสันดานของเรา
เพราะว่าความเป็นมาของพระพุทธเจ้าไม่ใช่ของง่าย และอย่าง
คืนวันนี้ถ้าเรานึกตามประวัติความเป็นมาแล้วเรานึกย้อนอดีต
ไปย้อนหลังไป ๒๕๔๖ ปีอย่างนี้ ไกลมากยาวนานมาก ๒๕๐๐
กว่าปี ความเปลี่ยนแปลงหรือวันวิสาขะนี้จะมาได้เท่ากับที่พ.ศ.
นั้นแหละ คือพ.ศ.คือพุทธศักราชที่นับลำดับมา ถ้าเรานับมาถึง

ปัจจุบันอย่างนี้แล้วบางที่ถ้าเราเกิดความศรัทธาความเคารพ
ความที่เห็นความเหน้อยยากลำบาก เห็นพระพุทธเจ้าที่ท่าน
สร้างพระบารมีมายาวนาน แล้วพระพุทธเจ้าท่านสร้างมาเพื่อ
สัตว์โลกให้ออกจากวัฏสงสารให้พ้นเกิด แก่ เจ็บ ตาย นี่ เราก็จะ
ละอายพระพุทธเจ้าที่นี้ อย่างเรามัวเมาประมาท กินๆ นั่งๆ
นอนๆ หลับๆ ตื่นๆ อย่างนี้

เหตุนี้สมัยก่อนสมัยที่อยู่กับหลวงปู่ที่อุดรฯนะ หลวงปู่อ่อน
ท่านนำปฏิบัติเป็นประจำ หลวงปู่ฝัน หลวงปู่ขาวอย่างนี้ ในวัน
สำคัญท่านก็จะอยู่ตลอดรุ่ง อยู่หมดนะแหละ ในวัดทั้งศรัทธาผู้
มาปฏิบัติญาติโยมนี้ ท่านมองเห็นคุณความดีบุญบารมีของ
พระพุทธเจ้า บารมีของพระพุทธศาสนาที่ได้เจริญแผ่มาถึงพวก
เรานี้ เราที่อยู่สุดท้ายภายหลัง ๒๕๔๖ ปีแล้วนี้ ไกลมาก
พระพุทธศาสนายังยึดมาถึงพวกเราเราก็ถือว่าเรามีบุญ หรือ
ความดีคุณของพระพุทธเจ้ายังคุ้มครอง ความดีของ
พระพุทธศาสนายังยึดมาถึงพวกเราเพราะว่าศาสนาก็มาด้วย
ความยุ่งยากผ่านอุปสรรคต่างๆมากมาย หลายยุคหลายสมัยถูก

ทำลายถูกก่อจนอย่างนี้ ศาสนาเป็นของที่มีคุณค่ามีอำนาจมี
คุณพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์นี้แหละ เป็นคุณที่สูงกว่าสิ่ง
ใดๆในโลก ก็อยู่รอดมาได้ถึงปัจจุบันนี้ เหตุนี้ท่านระลึกถึงที่นี้
ระลึกถึงว่าที่มาต้นแล้วมาถึงปัจจุบันนี้มันยาวนานมาก แล้วเรา
ก็เกิดมาเราก็นับย้อนไปไม่ถ้วนหละที่นี้ เบื้องหลังนะ นอกจากว่า
เราจะเอาธรรมะของพระพุทธเจ้านั้นแหละมาวัดมาหยั่งดู เราถึง
จะรู้ว่าการเกิดการตายนี้มันมาก เราก็นับไม่ถ้วนหละที่นี้ เราก็ยัง
ไม่รู้จัก ไม่รู้จักเรื่องการเกิดการตายนี้ แต่เรารู้จักอยู่ แต่เราไม่
รู้จักแก้ด้วยแล้วบางทีเราก็มีความอยากซึ่งเป็นเชื้อที่ให้เราต้อง
เกิดต้องกินต้องหิวไปในชาติหน้าอีก ท่านว่าอย่างนี้

แล้วก็เมื่อความเกิดมันเกิดขึ้น ความตายมันก็มีพร้อมที่นี้
เพราะความเกิดกับความตายนี้มันเป็นอันเดียวกัน อย่างที่
พระพุทธเจ้าถือว่าวันวิสาขะเป็นวันประสูติและวันปรินิพพาน
เพราะมันเป็นวันเดียวกัน จึงมาตรงวันเดียวเดือนเดียวกัน
เพราะว่ามันเป็นเรื่องมาจากความเกิด แต่ท่านมารู้ความเกิด มา
ตัดความเกิด ความตาย การปรินิพพานก็ไม่มี วันนี้จึงได้เป็นวัน

พิเศษ หรือเป็นวันพิเศษซึ่งพระพุทธเจ้าของเราท่านได้มาทำ
ความดี ได้มานั่งปฏิบัติและได้ตรัสรู้ในคืนวันนี้ คือเป็นวันที่ชำระ
วิสาขะคือชำระล้างสิ่งสกปรก กิเลสทั้งหลายหลุดจากใจพระองค์
หมดเลย สะอาดบริสุทธิ์ผ่องใส เราเป็นผู้เคารพนับถือ เรากราบ
ไหว้ เราบูชา เรายอมรับนับถือคารวะตลอดมาเพราะว่าเป็นคุณ
ความดีหรือว่าเป็นแก้วสารพัดนึกหรือเป็นพระรัตนตรัยอย่างนี้
เพราะว่าความดีที่พระองค์ขัดเกลากิเลสออกไปเกิดความสว่าง
ผ่องใสขึ้นมา ท่านก็เหมือนดวงเดือนบนท้องฟ้า ที่มาถึงรอบ
เดือนเพ็ญอย่างนี้ เดือนก็เต็มดวง เป็นเดือนเพ็ญสว่างจ้า ในคืน
เดือน ๖ เพ็ญอย่างวันนี้ ท่านจึงว่าเป็นวันพิเศษ

ถึงเราไม่ได้ตรงกับวันพระพุทธเจ้าแต่เราก็เคารพนับถือหรือ
บูชาคุณของพระองค์ด้วยความเลื่อมใส อย่างที่เราปฏิบัติ บางที
เรานึกเราก็มีความละเอียดต่อใจของเราที่เรารู้ ก็เหมือนกับว่า
พระพุทธองค์ก็ไม่ได้อยู่นิ่งๆ หรือไม่ได้อยู่แบบสบาย ท่านนั่งต่อสู้
กับพวกกิเลสมารต่างๆในคืนวันตรัสรู้คล้ายๆวันนี้ ถึงว่าไม่ใช่
วันนี้แต่เป็นวันคล้าย แต่ว่าความที่แตกต่างคือระยะเวลาที่มัน

ยาวนาน กาลเวลาที่มันยาวนานนี้ความเสื่อมความ
เปลี่ยนแปลงของทุกสิ่งในโลกมันก็เปลี่ยนไปหมดแหละทีนี้ เหตุ
นั้นเราพูดถึงความเจริญเบื้องต้นของศาสนาที่เราได้มากล่าวมา
บูชากันอย่างพระพุทธเจ้านี้ แต่ก็ล่วงมาตั้งยาวนาน แต่พระคุณ
ที่มีแก่โลกก็ยังไม่ดับไม่สูญไปทีนี้ มีผู้ที่ปฏิบัติ มีผู้ที่รู้เห็นธรรมะ
สั่งจจธรรมตามพระองค์มาตลอดและก็เป็นผู้ที่รับรองความรู้
ความจริงของพระพุทธเจ้ามาตลอดอย่างนี้นะ เรียกว่าไม่มีการ
เสื่อมการสูญไปตามกาลเวลาที่นี้

แล้วสิ่งที่มันเสื่อมสูญก็คือสภาพพื้นที่ซึ่งเป็นธรรมที่มีอยู่กับ
โลก มันเสื่อมมันสูญไป อย่างเฉพาะที่นับสั้นๆ ไม่ถึงพัน ไม่ถึง
ร้อยปี เราก็จะยังพอที่จะนึกย้อนไปหากาลเวลาอายุของเราแต่
ละคนที่เกิดมานับเป็นสิบ หลายสิบปีอย่างนี้ ไต่ไปตั้งแต่อายุ
๘๐ ไต่ไปจนถึง ๑๐ ๒๐ ปีนี้ เรานับย้อนหลังไป เราก็จะเห็น
ความเปลี่ยนแปลง ความเสื่อมโทรมตามสภาพของโลกของ
ธรรมนี้เราก็จะเห็นอยู่ มันแสดงหรือว่ามันมีให้เราเห็น แต่เราก็
จะต้องจำมาจะต้องสังเกตเราต้องเทียบดู อย่างที่วันวิสาขะ

อย่างทุกปีเบื้องหลังก็จะไม่รู้ร้อน และก็จะไม่...ฟ้าก็จะไม่โปร่ง
อย่างวันนี้ เพราะว่ามีฟ้ามีฝนตกหนักอย่างนี้ เมื่ออดีตโบราณ
หลายๆปีผ่านมานะ แล้วก็ขับพวกคว้นขี่เมฆต่างๆออกจาก
ท้องฟ้าอากาศให้มันสดใส แต่ว่ามาถึงปัจจุบันอย่างปีที่เรายืน
มันก็ไม่เป็นหละที่นี้ มันเปลี่ยนไป มันก็ไม่มีฝนตก แล้วก็ไม่ใช่
อย่างนี้ เพราะว่าความเปลี่ยนไปความเสื่อมมันมีให้เราเห็น
อย่างนี้ ถ้าเรานึกย้อนหลังจำสิ่งที่เรารู้ผ่านมา เราก็จะารู้จักว่า
มันเสื่อม มันเปลี่ยนแปลง ใจส่วนธรรมส่วนพื้นที่นะ แต่ส่วนสัจ
ธรรมของพระพุทธเจ้ามันยังยืนนะที่นี้ มันไม่เสื่อมไม่เปลี่ยนไป
ซักอย่าง สิ่งที่พระพุทธเจ้าท่านได้ปฏิบัติได้ตรัสรู้ ก็ยังอยู่
เหมือนเดิมทุกอย่างอย่างนี้แหละ

อย่างที่วันนี้เราก็มีการสวดอะไรที่ให้เป็นสูตรพิเศษ อย่าง
สูตรธรรมจักรอย่างนี้ แล้ววันพระธรรมดา เราสูตรท้าวๆไป ก็ให้
มันเป็นไปตามวันตามกาลที่พวกเราปฏิบัติ เพราะว่าในวันนี้
พระพุทธเจ้านั่งตรัสรู้ และก็เป็นที่พระพุทธเจ้าประสูติและ
ปรินิพพาน ทั้งสามกาลคือตรงวันเดียวกัน ตรงวันเดียวและก็

ตรงเรื่องเดียวกัน ไม่ได้แยกกันเป็น ๓ ที่นี้ ดังนั้นจึงว่าเราสวด
ธรรมจักรก็เป็นเรื่องเกี่ยวกับหลักธรรม หลักปฏิบัติทั้งหมดนั้น
แหละทั้งหมดนะ ที่ความหมายอะคือไม่เสื่อม คือพระพุทธเจ้าได้
เทศน์ไว้อย่างไร พระพุทธเจ้าได้รู้อย่างไร สิ่งต่างๆที่พระพุทธเจ้า
ได้รู้มาสองพันกว่าปีก็ยังมียังปรากฏครบทุกอย่างแหละที่นี้

อย่างที่ว่า**อริยสัจ ๔** อย่างนี้ คือ**ทุกข์** ก็ทุกข์มันเป็นอริยสัจ
ข้อแรกหรือเป็นความจริงของพระพุทธศาสนาอย่างนี้ ก็มี ที่จริงๆ
แหละที่นี้ ใครจะไปว่าเป็นความสุขมันก็ไม่เป็นถ้ามันเป็นเรื่อง
ความทุกข์แหละ อย่างที่พวกเราที่มีร่างกายทุกคนนี้ บางคนก็ทน
ไม่ได้ก็บ่นออกปากให้คนอื่นได้ยินว่า โอ้ย ไม่ไหว ปวดขา ท้องไม่
สบายอะไรอย่างเนี่ย เจ็บโน่น เจ็บนี่ นี่ถือว่าทนไม่ได้แล้วต้องบ่น
ต้องบ่นออกมาทางนอก ต้องดันออกเป็นคำพูดออกมาอย่างนี้
แล้วเราไม่ไปถามว่าที่คนเขาไม่พูดเขาไม่เจ็บ เราก็ต้องคิดว่าเขา
ไม่เจ็บ แต่ในตัวของเขา นั้นมันไม่มีเว้นแหละที่นี้ แต่มันที่มันไม่มี
เสียงบ่นเพราะว่ามีความอดทน มีธรรมเป็นเครื่องระงับ เราอย่า
ไปว่าเลยว่าเป็นไม่เห็นท่านบ่น ร่างกายมันไม่มีอะไรแตกต่างกัน มัน

ไม่ใช่แร่ธาตุ เป็นของที่เรายกเราบังคับไปเองได้หรือที่นี้ มัน
เป็นเชื้อโรค มันเป็นกองทุกข์แต่ว่าอย่างไรจะนั่นมันไม่เว้นสัตว์
บุคคล แต่ที่ที่มันไม่มันอยู่ที่ธรรมที่นี้

อย่างพระพุทธเจ้านี้ ท่านทน ทนต่อทุกข์เหล่านี้ จึงว่าทุกข์
เป็นอริยสัจ เป็นความจริง เป็นของดีในพระพุทธศาสนาถ้าว่าถูก
ว่าตรงนะนี้ เป็นของดีในพระพุทธศาสนา คือพระพุทธศาสนา
ไม่ได้มีของอื่นดีนอกจากทุกข์ คือมันเป็นความจริงเป็นสัจธรรมที่
ทุกตัวสัตว์มี พระพุทธเจ้าทุกพระองค์ก็มารู้ทุกข์ รู้อริยสัจอย่าง
เดียวกัน ไม่ใช่ต่างกันเหล่านี้ เหตุนี้อย่างที่ท่านพูดไปใน
ธรรมจักรก็ไม่มีผิดเหล่านี้ แล้วตัวของเราทุกคนก็มีพยานรับรอง
ด้วยว่าท่านพูดก็ถูก ตัวของเราก็ถูก ที่เราคิดว่าความสุขนั้น
ความผิด เราไม่ได้กำหนดไม่ได้ภาวนาเข้าไปส่วนลึก มันไม่เห็น
ที่นี้ มันไม่ได้กำหนดรู้ให้มันชัดเจน คืออาศัยความเราชินเคยบ้าง
บางที่เราผ่อนคลายบ้าง เราอาจจะเปลี่ยนทำอริยาบถ เรา
อาจจะคลายด้วยการบริหารบ้าง มันก็เบาไป แต่ทุกข์ที่เป็นธาตุ
แท้มันไม่มีเคลื่อน ไม่มีขาด ไม่มีหายเหล่านี้ ดังนั้นพระพุทธเจ้า

ท่านรู้เข้าไปส่วนละเอียดที่มันมีอยู่ในจิตโน้น มันไม่ได้มีอยู่ใน
ร่างกายละเอียดนี้ ส่วนเชื้อส่วนละเอียดมันนะ มันอยู่ในจิต มันจึง
มาเกิด มาขยายร่างกายขึ้นมาใหญ่โต สร้างความทุกข์มากมาย
กิ่งก้านสาขาแยกออกมาเป็นลูกเป็นหลานเป็นบ้านเป็นเมือง ก็
มาจากคนคนเดียวแหละ มันก็มาจากคนเดียวคนทุกข์นะ
แหละ มันก็เลยเป็นเรื่องที่เรามาทางธรรมเหมือนกันหมดละเอียด
นี้ คือทุกข์นะแหละมันมาทางเดียวกันหมด มันไม่ได้มาทาง
ความสุขละเอียดนี้ ถึงมันสุขมันก็ไม่ใช่ว่าสุขถูกต้องละเอียดนี้ มันสุข
ด้วยความทุกข์อย่างนี้

อย่างเราสุข เกิดเป็นคนก็หาความสุข เครื่องใช้ปัจจัยของกิน
ก็เอาความสุขเป็นเครื่องที่จะสร้างขึ้นมา อย่างเราทำอาหารก็
เอาไฟต้ม ปิ้ง ย่างขึ้นมาอย่างนี้ แต่มันไม่ใช่ความสุขละเอียด
มันไฟมันร้อน แล้วเราก็ถือว่ามันสุขจริงๆมันร้อน แต่ว่าความ
ทุกข์นะมันทำให้ ดังนั้นสิ่งที่เราไม่รู้จักทุกข์นั้นแหละ เวลามัน
เกิดทุกข์ขึ้นมา เราก็ตื่นที่นี้ เราก็เลยสติของเราเลยสู้ไม่ไหว มัน
จะตาย มันทุกข์ถ้าไม่แก้ ไม่รีบแก้มันจะตายจริงๆ แต่บางที่เรา

แก้ไม่ทันไม่ไหวมันก็ตายให้เราเห็นจริงๆ อย่างคนตายที่ตายไม่เคยหยุดเคยหย่อนอย่างนี้ ไม่ว่าตัวของเรา พี่น้องของเรา พ่อแม่ญาติ เพื่อนร่วมชาติ ร่วมโลกเราอย่างนี้ ไม่มีที่ไหนว่าง ตายกันเต็มไปหมด นี่เรียกว่ามันเป็นสิ่งที่มีหมดทุกคนคือไม่เว้น แต่ว่ามันเป็นมากเป็นน้อยเรื่องร่างกายนะ เพราะว่ามันมารู้ด้วยใจของเรา เป็นผู้รับรู้เป็นเจ้าของมันที่นี่ เหตุนั้นเราต้องมาฝึกใจ มาปฏิบัติใจให้มีความรู้ธรรมะ ให้มีขันติความอดทนต่อทุกข์ที่มันมีอยู่แหละที่นี่ ไม่ให้มันทุกข์มาก ไม่ให้มันทำลายสติปัญญาของเรา แล้วเราก็กฝึกให้มันได้ต่อสู้ ได้ทนต่อความทุกข์อย่างนี้นะ

เหตุนั้นอย่างพระพุทธเจ้าของเราอย่างนี้ ท่านไม่ใช่คนธรรมดาอย่างเรา ท่านเป็นเชื้อชาติตระกูลของกษัตริย์เรียกว่าสุขุมลชาติ คือเป็นชาติสุขุมละเอียด ไม่เคยทุกข์ลำบากเหมือนคนบ้านนอกบ้านนาอย่างนี้ เวลาปฏิบัติมานั่งตรัสรู้ มาทำความเพียรมากมายนี้ มันก็ทุกข์มากกว่าคนทุกข์คนยากธรรมดา เพราะว่าร่างกายไม่เคยกระทบกระเทือน ไม่เคยโดนแดดฝนทนทุกข์อย่างคนชาวไร่ชาวนาก็ยิ่งได้รับความทุกข์มากขึ้น ทำให้

ความทุกข์ที่มีอยู่นี้สอนชัดเจนขึ้น ไม่ใช่ว่าจะนิดหน้อยหละที่นี่ เพราะว่าความนิมนวล ความสุขุม ความที่ไม่เคยต่อสู้กับแดดฝน ธรรมชาตินี้ ร่างกายมันจะให้เวทนา คือจะส่งไปหาจิตที่จะทุกข์ มากขึ้น แต่พระองค์ก็ต้องมีบารมีหละที่นี่ คือบารมีที่ปฏิบัติที่สั่ง สมอบรมมา คือจะต้องต่อสู้ เหตุนี้ต่อสู้พญามารตลอดคืนรุ่ง จนได้ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้าขึ้นมาก็ไม่ใช่ทุกข์น้อยหละที่นี่ ทุกข์ กันว่าสุด ไม่มีทุกข์ไหนจะมาเทียบเท่า สุดๆก็คืออะไร สุดก็คือ ตายนั่นแหละ ทุกข์ที่สุดก็คือตายคือร่างกายมันลมหายใจมันดับ อันนั้นคือทุกข์ที่สุด ส่วนทุกข์ที่เรายังมีชีวิต มันยังไม่ถึงที่สุด หรอกที่นี่ มันยังพอกทนพอยึดไปได้ ลมหายใจยังเข้าออกได้ แต่ ถ้าทุกข์ที่สุดเนี่ย ไม่มีหละที่นี่ ไม่มีการเข้าการออก ลมหายใจก็ หยุด เหตุนี้ท่านจึงทุกข์ที่สุดหละที่นี่ อย่างนี้ปฏิบัติตรัสรู้นี้ เรียกว่าได้เข้าสู่ปรินิพพานเพราะจนไปตามเส้นทางทุกข์นี้แหละ เรียกว่าเป็นอริยสัจ เป็นของดีในพระพุทธศาสนาเนี่ย มันเป็น ของดีในพระพุทธศาสนาหรือว่าเป็นหัวใจของพระพุทธศาสนาที่ จะรู้ได้ด้วยใจ แต่ถ้าไม่มีใจมันรู้ไม่ได้หรอก ถ้ามีแต่ร่างกาย...

อย่างคนตายอย่างนี้เราก็เห็น มันไม่รับรู้ไม่สัมผัสอะไรแล้ว มัน
นิ่ง อันนี้เราก็จะเคยเห็นมาทุกคน

ดังนั้นเรื่องทุกข์มันจึงเป็นเรื่องของดีและเป็นเรื่องที่ทำให้เรา
ผู้เข้ามานับถือพระพุทธศาสนานี้ได้เอามาเป็นหลักเป็นธรรมเป็น
เครื่องที่จะนำให้เราสร้างความคิดที่ดีขึ้นเพื่อจะหาทางแก้ทางหนี
ทุกข์ เพราะว่าใครเกิดมามีรูปมีร่างกายผู้ชายผู้หญิงนี้ก็
ต่างกัน เราก็จะต้องมาได้ทุกข์ เมื่อมีทุกข์เพราะสิ่งที่มันทำให้
เกิดให้มี อย่างที่ว่ามันมาจากเหตุ มาจาก**ตัณหา**ที่ทำให้ทุกข์
อย่างนี้ ท่านจึงว่าท่านถามไปว่ามันมาจากไหน มันมาจากเหตุที่
จะทำให้ทุกข์เกิดคือพวกตัณหา ตัณหาคือความอยาก ความหิว
ความดิ้นรนต่างๆที่มันจะเพิ่มทุกข์ขึ้น ทุกข์มันมีน้อยแต่เราเอา
ตัณหามาเพิ่มให้มันมากขึ้น อย่างความร้อนของโลกนี้มีน้อยแต่
เอาความร้อนของตัณหามาเพิ่มขึ้น ที่นี้มันร้อนมาก มันร้อนเข้า
ในใจเผาหัวใจโน่น มันไม่ไ้ช้ร้อนแต่ผิวร่างกายหละลายที่นี้ มันร้อน
มากที่จะเหลือทนอยู่ได้ เรียกว่าตัณหา ความดิ้นรน ความที่มัน
หิวกระหาย เรียกว่าตัณหา ท่านก็รู้จักเหตุที่มาของมันที่ทุกข์นะ

จึงว่า **นันทิราคะ สหคตา ตัตตระตัตตราภินันฺธิ** คือมันเป็น
ความทุกข์ยิ่ง หรือเป็นความทะเยอทะยาน ความกระสันต์
ปั่นป่วนอย่างยิ่งของอารมณ์ของจิตผู้ที่ยังมีตัณหาอยู่ จึงว่า
นันทิราคะ สหคตา ตัตตระตัตตราภินันฺธิ นี่ก็เป็นเรื่องธรรมจักร
ที่ท่านเทศน์ท่านสอน แล้วท่านก็ท่องจำสวดสืบต่อกันมาจนถึง
ปัจจุบันนะ นี่เรียกว่าเป็นธรรมที่เป็นหลักในพระพุทธศาสนาหรือ
เรียกกันว่าปฐมเทศนา คือเทศนาครั้งแรกหรือกัณฑ์แรกของพระ
พุทธองค์ เรียกว่าปฐม เช่นนั้นพวกตัณหากระทำทุกข์ให้เกิดขึ้น
นะที่นี้ ความอยาก ความหิว ความดิ้นรน ความที่จิตเราไม่สงบ
นั่นแหละ เรียกว่าตัณหา เรียกว่าเป็นของดำพวกนี้มันเป็นของ
ทำให้จิตใจของเรามืดดำขุ่นมัวคือมองไม่เห็นที่มาของมันอย่างนี้
แหละ มันมืด ตัณหาเรียกว่ามันเป็นอารมณ์ที่ปิดบังจิตใจไม่ให้
มองเห็นความสว่าง เรียกว่าตัณหาที่นี้ นี่ก็เป็นของดีที่มีใน
พระพุทธศาสนาแหละที่นี้

นอกนั้นพวก**นิโรธ** ความรู้ ความสว่าง ความสงบที่เกิดจาก
เราฝึกเราปฏิบัติจิตของเรา หรือเราได้กำหนดทุกข์ รู้จักโทษของ

ตัณหา ก็เกิดความรู้ขึ้นมาหละทีนี้ เรียกว่าเป็นนิโรธ เครื่องแก้
เครื่องดับความทุกข์ ความร้อน ความมัวหมอง ความมืดดำต่างๆ
คือตัณหานั่นออกจากใจ จิตก็ได้ความสว่างหละทีนี้ รู้ว่ามันเกิด
อยู่ที่ไหน มันมาจากเหตุอะไรที่มันทำให้เกิดทุกข์นี้ ก็ไล่ไป ไ้ไป
หาตัวของเราหละทีนี้ ไ้ไปหาความคิดของเราหละทีนี้ ที่มันคิด
ผิดหลงผิดมา ที่มันหลงทำหลงทางนั้นนะ เราก็ไปเข้าทางถูกทีนี้
ท่านจึงว่าเข้าทางถูก เข้านิโรธ เข้าความสว่างความรู้ เข้าดับ
พวกกิเลสตัณหาที่มันมืดปิดบังในจิตใจ

นอกนั้นก็**มรรค**ข้อปฏิบัติ ข้อปฏิบัติที่จะกำจัดพวกกิเลส
พวกตัณหาที่มันมีในร่างกายของเรา มันก็ใจทีนี้ ใจมันรู้ขึ้นว่าอัน
นี้มันเป็นทางทุกข์ ทางที่มาของบาปของตัณหาของความมืดดำ
ของความเดือดร้อนวุ่นวายดิ้นรนต่างๆ เราจะแก้อย่างไร ใจก็
เกิดความคิดเกิดความรู้เกิดปัญญาขึ้นมาทีนี้ เกิดอะไร สัมมาทิฐิ
เกิดปัญญาขึ้น เห็นธรรมเพื่อเป็นที่เกิดที่มาหละทีนี้ เห็นขึ้นมาใน
จิตได้ เกิดปัญญาทีนี้ มันมาจากความไม่รู้ จากตัณหา มาจาก
ทุกข์ ก็ไล่ไป เรากำหนดพิจารณาไป กำหนดเข้ามาหาตัว

ร่างกายเราก็เห็นแหละที่นี้ มันเกิดอยู่ที่ตัวเรานี่ ถึงว่ามันมีอยู่
ภายนอกรอบตัวเราแต่มันก็ไม่ได้เกี่ยว ส่วนที่มันรวมมา ส่วนที่
มันให้ทุกขุทธานมันก็อยู่ที่ตัวของเรา เฉพาะในตัวของเราใน
ผิวหนังของเราเนี่ยแหละ มันไม่ได้มีส่วนนอก มันก็เป็นส่วนของ
โลกส่วนกว้าง มันก็จะได้คืนมาดูตรงที่นี้ มาดูตรงที่มันเกิดที่นี้
ตรงที่มันเป็น เค้าว้าแก แล้วก็รู้จัก...รู้จักว่ามรรคคือทางจิต
หนทางปฏิบัติ มันก็รู้ขึ้นมา อย่างเราู้เราก็เดิน อย่างเดินมรรค
คือเดินจงกรมอย่างนี้ มันรู้มรรคแหละที่นี้ ถ้ามันไม่รู้มรรคผลมันก็
ไม่เดินหระจงกรม มันก็เดินไปแบบมันไม่ได้เกิดได้เห็นได้รู้อะไร
ถ้ามรรคมันเกิดมันก็บอกให้เดินว่าอันนี้คือมรรค คือทางเดิน
มรรคาแปลว่าหนทาง ทางเดิน แต่ถ้ามรรคยังไม่เกิดนี่มันเดิน
ยาก เราจะบังคับมันเดินมันก็ฝืนไปแต่ใจมันก็ไม่สงบ ถ้ามรรค
มันเกิดนี่ มันไม่ต้องไปบอกมัน มันเดิน เพราะมรรคมันเป็นตัวนำ
ทางส่งทางไปที่นี้ ที่ไหนมันเกิด เกิดให้มีทางเดิน เกิดเป็นทางแก้
ทางออกก็เลยได้ เพราะถือว่าทางอื่นไม่มีในโลกคือมีทางเดิน
ไม่ใช่แต่เรา พระพุทธเจ้าท่านก็เดิน พระอริยเจ้าทุกสมัยอะไร

ท่านก็เดิน เพราะว่าท่านเห็นมรรคเหมือนกัน คือเห็นทางเดิน
เหมือนกัน ถ้าไปทางอื่นก็ไม่มี แต่มันมีก็ไปทางกิเลสทางหลง
อย่างนี้ เดินไปเพื่ออย่างอื่น เดินไปเพื่อหากิน เดินไปเพื่อเที่ยว
เล่นก็มีเยอะแยะ แต่มันไม่ใช่มรรค มันไม่ใช่เดินปฏิบัติใจของเรา
มันเดินไปหากิเลส ถ้ามรรคเกิดขึ้นมันก็รู้จักทางคือทางเดิน
จกกรม ทางแก้กิเลส นั่นแหละที่นี้ท่านรู้จัก

เหตุนี้เราต้องสังเกตเข้าใจดูตัวเราบ้างว่ามันเดินเพื่ออะไร
มันเดินด้วยปัญญามั๊ย หรือมันเชื่อมั๊ยว่ามรรคคือทางออกจาก
ทุกข์คือเดินนี้ มันจะออกได้มั๊ยอย่างนี้เราต้องดู เหตุนี้เมื่อใจ
มันรู้ มันเห็นทางแล้วมันก็เดินตามความรู้ จึงว่า **สัมมาทิฐิ**

สัมมาสังกัปโป ความดำริ ความดำริความคิดขึ้นในใจว่าทำ
อย่างไรเราถึงจะหนีจากกิเลส จากทุกข์ได้ นี่เรียกว่าสัมมาสังกัป
โป คือดำริ คือคิดขึ้นมาในใจ ทำอย่างไร พระพุทธเจ้าทำอย่างไร
เพราะเรามีประวัติมีตัวอย่างไว้พร้อมคือพระพุทธเจ้าทำไว้
อย่างไร พระอริยเจ้าทำไว้อย่างไร พุทธบริษัท ๔ สมัยก่อนท่าน
ทำไว้อย่างไร ทางเดินข้อปฏิบัติอย่างใดอันนั้นเราไม่ต้องไป

สงสัย คือท่านทำถูก คือท่านเลือกถูก แต่ถ้าเราไม่ทำตามก็ถือว่า
ความผิดมาอยู่ที่เราแหละทีนี้ ใจเราก็ผิดด้วยคือมันไม่สงบมันไม่
ร่มเย็นด้วยเพราะว่ามันไม่ถูกทางนั่นแหละ เหมือนอย่างคนที่
เดินไม่ถูกทางอย่างนี้มันก็ต้องลำบาก เหยียบตอเหยียบ
หนามอะไรต่างๆแล้วก็มีรกรุงรังอะไรอย่างนี้ ถ้าคนเดินทางถูก
ทางสะดวกปลอดภัยไปของมันก็ไม่มีอะไรกระทบ

เราก็จะเห็นแหละทีนี้ อันนี้คือว่าความถูกหรือความผิด เหตุ
นั้นถ้าจิตเราไม่ถูก ก็เลศตัณหา มันบังคับมันลงโทษ แต่เราไม่
ตั้งใจแก้มันนี่ มันก็ผิดทางทีนี้ มันไม่เดิน ถึงมันเดินมันก็เดินหลง
แต่กายมันเดินไป แต่ใจมันหลง มันไม่ไปตามทางแหละทีนี้ มัน
ส่งไปถึงที่ไหนไม่รู้ นอกนั้นยังดี นอกนั้นมันก็จะไม่เดินนะถ้า
เหนื่อยแหละทีนี้ มันจะเดินเพื่ออะไรมันไม่มีประโยชน์ ไปเดินเล่น
เดินดูอะไรดีกว่า มันก็จะสอนไปโน่นกิเลสนะ ไปเดินทำไม เดิน
หลงไปหลงมา ไม่ได้เกิดประโยชน์อะไร กิเลสมันก็สอนไปแหละ
ทีนี้ ไปทำอย่างอื่นดีกว่า แต่นั่นมันดีกว่ามันก็พระพุทธเจ้าก็ไม่

ต้องทำสี เพราะใจมันไม่เชื่อ ทำไมพระพุทธเจ้าก็ต้องโง่หะสี
พระพุทธเจ้าต้องมาเดินจงกรม นั่งภาวนา ทำจิตส่วนตัวอยู่
เหตุมันถ้ามรรคยังไม่เกิด สัมมาทิฐิยังไม่เกิด สัมมาสังกัปปไป
สัมมาวาจามันก็ไม่เกิด ลำดับมันหละทีนี้ คือวาจาที่มันเป็น
ความคิด มันเป็นอารมณ์จิต ไม่ใช่วาจาที่เราจะมาพูดภายนอก
คือจิตมันพูดไปนี่เรียกว่าวาจา มันสงบอยู่ในจิต มันไม่ได้พูด
ออกมาให้คนอื่นนะ แต่มันพูดให้จิตเราได้ยินนะทีนี้ มันจะพูดอยู่
อย่างที่ไม่มันไม่เกิดปัญญา ไม่เกิดมรรคแล้วนี่ สัมมาทิฐิมันไม่เกิด
มันไม่เห็น มันไม่ชอบแล้ว ว่าทำไปมันก็ทำไปแบบกิเลสมัน
บังคับไปอย่างนี้นะ มันทรมานมันลงโทษไป มันไม่ใช่ทำไปตาม
ปัญญาทางพุทธศาสนา ไม่ใช่เป็นสัมมาทิฐิ ไม่ใช่เป็นสัมมาสัง
กัปปไป แล้วความคิดมันก็ไม่เป็นวาจានึกคิดใน**สัมมาวาจา**โม
ความเพียร **สัมมากัมมันโต**การงานก็เป็นการงานที่เป็นไปเพื่อ
ความสงบ เป็นไปเพื่อความเพียร เพื่อจะรักษาจิตรักษาอารมณ์
รักษาร่างกายของตนให้อยู่ในความสงบ **สัมมาอาชีโว**คืออาชีพ
การที่ปฏิบัติอยู่คือการรักษาชีวิตการเลี้ยงชีพด้วยการทำจิต

ปฏิบัติในพุทธศาสนาเป็นอาชีพที่บริสุทธิ์ คือไม่ได้คิด ไม่ได้มีความอยาก ความหิว ความต้องการในวัตถุภายนอกเหล่านี้ เป็นจิตที่มีความดีมีความสงบร่มเย็นมีความอิมในบุญกุศลที่ตน มีอยู่จึงว่าสัมมาอาชีโว

นอกนั้นก็**สัมมาสติ สัมมาสมาธิ**อย่างนี้ มันเป็นความรู้ ความเห็นชอบ มีสติระลึกอยู่ คืออยู่กับกายกับจิตของเราเองที่นี้ มันสัมพันธ์กันอยู่ มันไม่ได้แยกไม่ได้หลงกันนะที่นี้ มันไม่ได้ ถกเถียงกัน คือมันเห็นดีเห็นชอบ รับความปฏิบัติรับความคิด ความรู้ไปด้วยกัน คือว่าสัมมาสติ สัมมาสมาธิอย่างพระพุทธเจ้า ของเรา ก็เรียกว่านั่งเจริญสติทำสมาธิในคืนวันวิสาขะนั่นนะ ตลอดคืนรุ่ง เพราะว่าถึงเวลา ถึงกาลเวลาที่บรรจบมากับโลกซึ่งเป็นสถานที่ที่เกิดที่ตายของร่างกายของสัตว์ทุกประเภท นี่ที่นี้ ไม่ได้นอกโลกไปหละที่นี้ มันก็ต้องเกิดต้องตายอยู่ในโลก แต่สถานที่ไกลๆที่กรรมมันจำแนกแจกไปนี่เราก็ไม่รู้หละที่นี้มันมาก ฉะนั้นในพื้นที่โลกที่กว้างใหญ่ ที่ไหนมันจะว่างจากสัตว์จากความ เกิดความตาย...ไม่มีที่นี้ มันเต็มไปหมด เหตุนี้พระพุทธเจ้า

เมื่อท่านเกิดท่านท่องเที่ยวไปทั้งหมดแต่เมื่อมาถึงวาระที่
กาลเวลาโลก หมุนวงจรของโลกที่ว่าถึงเข้านี้ก็มาบรรจบกับ
บารมีที่พระพุทธองค์ได้สร้างสมอบรมมาจนสมบูรณ์หละที่นี้
เพื่อจะมารับรู้ รับรู้โลกแล้วก็โลกก็จะมาเต็มมารอบหละที่นี้ แต่
ส่วนเบื้องหลังที่การที่สร้างที่ปฏิบัติมานั้นเป็นต้นทาง มันเป็น
อริยสัจธรรม อย่างที่ว่า**ทุกข์ สมุทัย**อย่างนี้ **นิโรธ มรรค** ถ้าเรา
ว่าย่อๆ ทุกข์ก็คือร่างกาย สมุทัยก็คือใจที่เป็นไปกับกิเลสกับ
อารมณ์ นิโรธคือความรู้ที่สว่างขึ้นมาจากรู้จากสมมุติรู้จากกิเลส
รู้จากทุกข์ ก็เกิดความรู้ที่สว่างขึ้นมา นอกนั้นมรรคหนทางเดินของ
จิต หนทางเดินของกายก็รู้จักนำไปที่นี้ นำไปเดินในทางถูก ไม่
เดินไปทางผิดทางกิเลสทางบาป ไม่ไปทำความชั่วความ
เดือดร้อน ความมืดดำให้จิตของเราได้รับวิบากผลอีกแล้ว มันก็
จบกันที่นี้ อย่างพระพุทธเจ้าท่านจบ เพราะท่านไม่ไปเดินทาง
ผิดทางบาปต่อแล้ว ท่านเดินไปทางบุญทางถูกหละที่นี้ ไม่หลง
ไม่หลงไปทางผิดทางบาป จึงว่าเมื่อถึงกาลเวลามาบรรจบ
ครบรอบอย่างนี้ พระพุทธเจ้าก็เลยได้มาอุบัติตรัสรู้ในโลกแล้วก็

มาถึงรอบของโลกที่มาบรรจบ คือโลกที่มาครบเดือนเพ็ญ แล้ว
กลางของปีด้วย อย่างเดือน ๖ ก็เป็นกลางปีเพราะปีหนึ่งมันก็มี
๑๒ เดือน แต่เดือน ๖ ก็เป็นกลางปีและก็เป็นกลางของเดือนด้วย
คือเป็นเดือนเพ็ญด้วยอย่างนี้

อย่างว่าความดีเราก็คืออาศัยชีวิตที่เรามีอยู่ในโลกนี้ทำกันสร้าง
กันอย่างนี้ เราไม่ได้ไปสร้างโลกอื่นมา เราสร้างอยู่ในร่างกาย
ปัจจุบันเรานี่ เราไม่ได้ไปสร้างที่ไหน แต่ว่าโลกที่อยู่รอบนอกที่
หุ้มเราอยู่มันเป็นส่วนประกอบที่ให้เราได้เทียบเท่ากับรูปร่างกาย
ที่เรามีเฉพาะ เฉพาะชีวิตที่เราเป็นเจ้าของ มันเป็นส่วนที่เรา
จะต้องแบ่งกรรมสร้างกรรมเฉพาะตัวที่นี้ เราก็ได้เป็นส่วนที่แยก
มาตรงนี้ มาสร้างมาทำเอา มาปฏิบัติตรงนี้ เมื่อเราทำให้ถูก ทำ
ให้สมบูรณ์ให้เป็นไปตามโลกมันก็จะมียผลในทางความที่เรียกว่า
สงบร่มเย็น หรือว่าเป็นความดีที่ให้เราเห็นขึ้นมาทางจิตเรา นั่น
คือบารมี พอเราทำความดีมันเป็นความดี เป็นบารมีเกิดขึ้นทาง
จิต มันเกิดขึ้นมาให้เราเห็น อย่างที่ว่าเราทำบุญ ทำสิ่งที่ถูกที่ดี
เราเห็นผลบุญนี้ก็เรียกว่าเป็นสิ่งที่ให้เราเห็นความดีในศาสนาแต่

เราก็เชื่อผลของความดี ผลของบุญที่เราทำดีทำถูกไว้ ถ้าใครทำดีทำถูกอย่างนั้นมันก็มีผลได้รับเหมือนกัน แต่ว่าถ้าทำไปแต่ว่าเราไม่ได้ดูใจเราว่าดีหรือไม่ดี ใจเรามันตั้งอยู่กับความดีอย่างนี้ เราไม่ได้คิดหนีไปทางอื่น แต่ถ้าเราทำอยู่ กายเราทำแต่ใจเราไม่ตั้งอยู่ในความดีอย่างนี้ ผลมันก็ไม่ได้หละทีนี้ เพราะว่าผู้รู้ธรรมรู้ผลนี้มันเป็นเรื่องของจิตหละทีนี้ มันไม่ได้รับเพราะจิตมันไม่ได้กำหนด ไม่ได้รู้

ฉะนั้นเราต้องดู บางทีเราจะไปว่าความดีของเรา ตำนานบุญของเราบ้าง บางคนก็บ่นไปว่ามีแต่ทำดีๆ หรือทำไว้มาก ไม่เห็นมีผลบุญอะไรตอบแทน นี่เราทำไม่ถูก พุทไม่ถูก ถ้าเราพูดถูก ทำดีถูก มันก็มีผลดีทุกอย่างทีนี้ ให้เราได้รับผลเห็นไป อย่างพระพุทธเจ้าท่านสร้างบารมีอย่างนี้ ก็มีมาตลอด มีมาตั้งแต่เริ่มปรารถนาเป็นพระพุทธเจ้าแล้วก็แก่กล้าขึ้นมาทุกภพทุกชาติ สมบูรณ์ขึ้นมา ตั้ง ๑๐ ชาติใหญ่ๆ อย่างนี้ก็สมบูรณ์ขึ้นมาทีนี้ เพราะจนได้สมบูรณ์จนเป็นชาติสุดท้ายอย่างวันนี้ ที่พระองค์นั่งสมาธิภาวนารวมบุญ รวมบารมีต่างๆ ที่สร้างมาเบื้องหลังเอา

มารวมผลในวันนี้ เราก็เลยถือว่าเป็นวันที่วิเศษ เป็นวันที่ยิ่งใหญ่
ในพระพุทธศาสนานั้นแหละ

ไฉ่เราก็พูดกันอยู่ว่าโลกก็รู้จักคุณค่าของพุทธศาสนามากขึ้น
เขาก็เลือกชื่อใหม่ขึ้นว่าเป็นวันสากลของโลก แต่ก่อนเราพูดกัน
แค่วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาแต่นี้เค้าบอกว่าเป็นวันสากล
ของโลก คือเรียกว่าโลกทั้งหมดที่อยู่รวมกันจำนวนร้อยกว่า
ประเทศนี้เค้ายอมรับ ยอมรับพระพุทธศาสนาของพระพุทธเจ้า
ของเราว่าเป็นเอกในโลก แล้วก็สอนศาสนาถึงที่สุด เพราะ
ศาสนามีมากมายแต่คำสอนแตกต่างกัน คือให้ประโยชน์ถึงที่สุด
อย่างที่เรากล่าวในคำถวายบุญชานัน คือประโยชน์ในปัจจุบันและ
ประโยชน์ในเบื้องหน้า และก็ประโยชน์อย่างยิ่งคือพระนิพพาน
ประโยชน์ทั้งปัจจุบันและประโยชน์ทั้งอนาคตข้างหน้าที่จะมาถึง
อย่างพรั่งนี้ ผลความดีที่เราได้ทำก็จะมาถึง ถึงว่าประโยชน์ทั้ง
วันนี้พรั่งนี้ ประโยชน์อย่างยิ่งคือพระนิพพาน คือพ้นจากกิเลส
พ้นจากทุกข์เครื่องดองในสังสารของมนุษย์ทั้งหลาย เรียกว่า
ประโยชน์อย่างยิ่งแหละที่นี้ ไม่มีที่ไหนจะยิ่งกว่า คือเราทำ

ประโยชน์ ที่เราเรียกพูดประโยชน์ๆกันเป็นความประเมิณผล
ประเมิณคุณความดีต่างๆ แต่ก็พอประมาณ แต่ประโยชน์พระ
นิพพานนั้นอย่างยิ่ง คือไม่มีประโยชน์อื่นที่จะไปเทียบเท่าได้
เหตุนี้พระพุทธเจ้าท่านได้ให้ประโยชน์อย่างยิ่งแก่โลก แก่
มนุษย์ แก่พุทธบริษัททุกถ้วนหน้า คือว่าพระองค์ไม่ได้ปิดบัง
ไม่ได้หวงไว้ เรียกว่าเปิดใจให้รู้ ถ้าพูดถึงพระองค์ยังอยู่ ก็จะเอา
มือชี้ถึงหัวใจของเราเนี่ย อย่างปางพระพุทธรูปแสดงธรรมจักรที่
ประเทศอินเดียเนาะก็เห็นอยู่ คือเขามีปางเดียวที่เขาเคารพบูชา
มาก เขาไม่มีหลายปางอย่างเมืองไทยว่า ปางสะดุ้งมาร ปาง
ถวายเนตร ปางห้ามญาติเขาไม่มี อินเดียเขามีปางเดียว คือปาง
แสดงธรรมจักรคือชี้ใส่หัวใจ ชี้ใส่หัวใจพระปัญจวัคคีย์ก่อน ก็มา
ชี้ใส่หัวใจของอุบาสก อุบาสิกา พระสาวกมากมายนั้น ชี้ตรง
หัวใจนะ ว่าทำไมมันไม่ดู ไม่รู้ ไม่เห็น ก็มันบอกชัดๆเจนนๆอยู่
อย่างนี้ ก็บอกกันแบบใกล้ๆ อันนี้ก็เป็นสิ่งที่เรียกว่า เป็นปางที่
บอกหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาโดยเฉพาะคือยกมือใส่อก
แล้วก็เอามือหงายมือชี้ ก็ชี้บอก เหมือนเราพูดกันธรรมดาอย่างนี้

ว่าทำไมไม่รู้เพราะหัวใจมีอยู่ ไม่ใช่ใจดับไป ความรู้ขาดไปไม่
ขาด มันมีอยู่ สิ่งที่มีมันจะให้รู้มันก็ติดอยู่กับใจเรา ทำไมไม่รู้ไม่ดู
ไม่ถามมันดูว่าใจมันเป็นอย่างไร นี่

เหตุนี้เรื่องภาวนาถ้าพูดถึงปรมาติ พูดถึงปัญญาวิปัสสนา
มันก็ชี้บอกหัวใจแหละที่นี่ อย่างที่ว่าพุทโธนี่ไม่ใช่คำปริกรรมให้
ใจสงบ คือเป็นคำพูดถามใจ จึงว่าพุท **พุท**ะแปลว่าผู้รู้ โธ
แปลว่าธรรม ต้องถามใจดูว่าอะไรเป็นธรรม สิ่งที่ทำอยู่ทำเพื่อ
อะไร ไม่ใช่เพื่อใจ ใจเป็นผู้ที่จะบอก ใจเป็นผู้ที่จะเรียกร้องเพราะ
ใจนี้มันได้รับทุกข์ เพราะกิเลสนี้มันเป็นเรื่องที่จะลงโทษหัวใจ
เผาผลาญหัวใจ หรือทำลายหัวใจให้มันย่อยยับไป ทำไมมันไม่
แก้ จะต้องเอาพุทโธ จะต้องพูดด้วย จะต้องถามด้วย จึงว่าพุทโธ
ต้องโธดู ถามเราใจของเราแน่ละ ถามย้อนไปย้อนมาว่าทำไม
อย่างที่ว่าความทุกข์นี้ มันจะนึกเป็นความสุขมันก็ไม่เป็นแหละที่นี่
ใจจริงใจเดิมนี้มันก็ว่าทุกข์อยู่อย่างนั้นนะ มันไม่ว่าหละ ถึงว่าไป
มันก็ผิด ผิดธรรมผิดคำสอนพระพุทโธเจ้า เช่นนั้นสิ่งที่มีมันมีตัวชี้
ตัวบอกเราคือใจนี้แหละ คือความที่มันบอกความเป็นกลางก็คือ

ใจ เพราะใจนี้มันเป็นตัวกลางที่จะไม่ไปอยู่ข้างไหน ข้างทุกข์
ข้างสุข ข้างบุญ ข้างบาป ก็คือใจมันก็เป็นตัวที่หมายตรงกลาง
อย่างนี้ มันเป็นกลาง ถ้ามันไม่เป็นกลาง มันเอียงไปข้างไหน คือ
ว่ามันผิดที่แล้วเราต้องแต่งมัน จะต้องตัดให้มันไป ไม่ใช่ว่า
ปล่อยมันไว้อย่างนั้น จะต้องแต่งต้องตัดออกไป ถ้ามันไม่แต่ง
มันเป็นธรรมชาติมันก็ไปอีกอย่างหนึ่งคือยังไม่ได้แก้ไข

แต่ส่วนที่ปฏิบัตินี้ตกแต่งแก้ไขให้เป็นไป ให้เป็นไปตามมรรค
ตามอริยสัจของพระพุทธเจ้าอย่างทีอธิบายนั้น อย่างที่ว่าให้มัน
ตามไปรู้เรื่องทุกข์ รู้เรื่องสมุทัย เรื่องหัวใจที่มันคิดมันปรุงมันก่อ
ความเดือดร้อนวุ่นวายความดิ้นรนกระสับกระส่ายขึ้นมาให้ใจ
เราไม่สงบ มันต้องไล่ไปหามันที่นี้ พอไล่ไป มันรู้มันสงบมันนิ่ง
มันไม่รบกวนแล้ว มันเกิดความรู้ความสว่างขึ้นมา ดังนั้นข้อ
ปฏิบัติมันก็เห็นหละที่นี้ เห็นทางแล้ว เห็นทางจิตแล้ว เห็นทางที่
จะเดินแล้ว เห็นๆ เราก็ต้องให้มันเดินไป ให้มันเดินทางเนี่ย แล้ว
ให้มันกำหนดทางนี้ไว้เป็นหลัก ท่านว่าเส้นทางของชีวิต เส้นทาง
ของกาย ให้มันเดิน เหมือนอย่างเดินจงกรมนี้ก็เป็นเส้นทางของ

กาย ถ้าเส้นทางของชีวิตก็คือสติจะต้องควบคุมจิตไปกับหนทางด้วย ไม่ใช่ว่าเดินเฉพาตัว จิตก็ต้องกำหนด ก็ต้องมีสติเดินด้วย ไม่ให้มันหลงมันลืมนั่นพลาดมันเผลอหละที่นี้

นี่เรียกว่าถ้าเรารู้จักข้อปฏิบัติ รู้จักเรื่องธรรม เรื่องจักรที่จะพาให้เราหมุนไปนี้ อย่างว่าธรรมจักร เรียกว่าธรรมเครื่องที่พาหมุนออกจากทุกข์ ออกจากกิเลส ออกจากบาป จากกรรมต่างๆ ออกจากความเกิดความตาย ก็ไปตามธรรมตามอริยสัจ ๔ หละที่นี้ ซึ่งจะเป็นเครื่องที่จะนำไป แต่ถ้าเราไม่ไปตามนี้ เราก็ไม่มีทางหละที่นี้ คือไปก็มีไปทางนรก คือไปผิดทาง คือไปเพิ่มทุกข์ไปหลงไปเสียเวลาอย่างนี้ ก็เรียกว่าเสียเวลาก็อหลง เราเดินทางเสียเวลาก็อหลง เราทำงานเสียเวลา งานเราก็ช้า ทุกอย่างนั้นแหละ ทำความผิดความหลงนี้มันไม่คุ้มค่า เวลาหรือชีวิตเรามีอยู่อย่างนี้ แล้วอายุชีวิตของเราเนี่ยเรากำหนดไม่ได้ด้วย เรียกว่าแต่ละคนเราจะกำหนดให้มันยืนยาว มันทนทานอย่างนี้มันก็ว่าเอาไม่ได้ นี่เรียกว่าธรรมที่พระพุทธเจ้านำมาสอน นำมาเป็นหลักพระพุทธศาสนา นำมาเป็นจักรเครื่องหมุนให้พุทธบริษัทนี้

ได้เป็นไปตามธรรมเนียมปฏิบัตินี้ ทว่าอาศัยธรรมเนียมจักร จึงเป็นเครื่อง
ที่จะพาเราหมุนไป คือใจของเรานี้แหละจะพาเราหมุนไป ถ้าไม่งั่นก็
ติดอยู่กับที่ มันไม่รู้จักมีจักร มีเครื่องพาไปหละที่นี้ แต่ถ้าเรา
ปฏิบัติเรารู้ความหมายของธรรมของจักรของใจเรานี้ เราก็อ่านที่
กำหนด รู้จักทิศทางเดินอย่างนี้ เช่นนั้นอย่างวันของพระพุทธเจ้า
เป็นวันดีวันวิเศษ เป็นวันที่โลกเราได้เคารพนับถือมายาวนาน
ไม่จีจางก็เพราะคุณค่าความดีในพระพุทธศาสนาของเรานั้น
แหละ ของพระพุทธเจ้า ของพระอริยเจ้า ของอุบาสก อุบาสิกา
พุทธบริษัท ๔ ได้ปฏิบัติเทิดทูนสืบทอดกันมายาวนาน ท่านไม่
เสื่อม ไม่เสื่อมธรรม

พอมาถึงเราปัจจุบันหละที่นี้ เราต้องดู ดูว่าสิ่งของโลกที่มัน
เสื่อมไปแต่ว่าธรรมหรือพระพุทธศาสนาไม่เสื่อมไปตาม อย่าง
ที่ว่าพระธรรมจักรนี้คำบาลีสูตรยังงี้ ความหมายที่พระพุทธเจ้า
ได้จารึกลงในหัวใจพระปัญญาวิคคีย์แล้วนี้ ก็ไม่คลาดเคลื่อนหละ
ที่นี้ ยังสมบูรณ์อยู่ ถึงจะมาสวดมาปฏิบัติให้ถูกความหมาย
อย่างทุกวันนี้มันก็เป็นผลสมบูรณ์อยู่ ก็เห็นตามรู้ตามแล้วก็ละ

กิเลสได้ตามอยู่อย่างนั้น คือว่าไม่จีจาง ยังมีคุณค่าเต็ม
สมบูรณ์เหมือนพระพุทธเจ้าที่มีพระชนม์อยู่นั้นแหละ ไม่ได้เสื่อม
ไปตามโลกภายนอก แต่โลกภายนอกนี้มันเสื่อมให้เราเห็นที่นี้
เสื่อมให้เราเห็นด้วยรูปด้วยร่างกายของเราที่เกิดมานั้นแหละ นี่
เรียกว่าของที่มันเสื่อมและของที่ไม่เสื่อม มันเป็นของภายใน
ของภายนอก ถ้าของภายนอกอย่างโลกนี้มันเสื่อมให้เราเห็น แต่
ของภายในส่วนธรรมนี้มันไม่เสื่อมแหละที่นี้ มันเห็นใจจิตของผู้ที่
มีดวงปัญญา มีดวงตา มีแสงสว่าง เห็น...ถ้ามันมีขึ้น มันไม่ได้
หลงแหละที่นี้

นี่เรียกว่าจึงเป็นวันวิเศษ ก็เลยให้ชื่อมีความหมายว่าวัน
วิเศษนะวันวิสาขะ นี่เมื่อพวกเราได้มาปฏิบัติ เราได้มาทำการ
บูชาด้วยการเวียนเทียน ด้วยการสวดมนต์ ด้วยการแผ่เมตตา
เราก็ถือว่าเคารพ รักษาไว้ซึ่งพระพุทธศาสนาและรักษาไว้ในใจ
ของพวกเราทุกคนแหละที่นี้ อย่างที่เรานึกถึงอดีตที่ล่วงมา
๒๐๐๐กว่าปี เราก็จะมีความดีใจ และจะเกิดความเคารพ
เลื่อมใส สดสังเวชในกาลเวลาที่ผ่านมายาวนานด้วย ก็จะเกิด

เป็นธรรมะเตือนใจของพวกเราทุกคน นี่บุญกุศลที่เราได้จากวัน
วิสาขะในรอบที่หนึ่ง ก็เป็นเครื่องเตือนจิตของชาวพุทธให้ตื่นขึ้น
จากความหลับหลงจากความรู้คุณค่าของดีในพุทธศาสนาที่
นี้ เราก็จะมีหูตาสว่างขึ้นไม่มีติดอยู่กับโลกกับกิเลสตัณหา นี้
เรียกว่าธรรมะ ธรรมเตือนใจให้เรานำไปพิจารณาน้อมเข้ามาหา
ใจของเราทุกคนที่นี้ให้รู้จักทางธรรมทางพระพุทธศาสนาอย่างนี้
เราก็จะเป็นผู้สว่างร่มเย็นสงบในพุทธศาสนาของพระสัมมาสัม
พุทธเจ้า ที่ได้อธิบายมาก็ขอยุติไว้แต่เพียงเท่านี้

ที่มา: <https://youtu.be/jkqsu4mfvmc>